

[Aksel Larsen.]

konservative er medlemmer af et flertal, synes de, at alt er evig udmærket, uanset hvor stort et mindretal der så modsætter sig den pågældende lovgivning. Jeg forstår derfor ikke, at de kan få sig selv til, som det ærede medlem hr. Fibiger nu gjorde det, at tale om overgreb og jeg ved ikke hvad i anledning af, at der er udsigt til, at et lovforslag vedtages med flertal i dette og formentlig også det andet høje ting.

Jeg har allerede ved lovforslagets første behandling sagt, hvad vort parti mener om denne sag, og det skulle ikke være nødvendigt at tilføje noget. Jeg vil kun sige vedrørende ændringsforslagene, at de går noget videre end det oprindeligt fremsatte lovforslag med hensyn til indrømmelser.

Jeg har samme mening om sagen som den, der er bragt til udtryk af det ærede medlem hr. Aage Fogh på det radikale partis vegne, at det var ikke nødvendigt at gå så langt, at det i virkeligheden er urimeligt at gøre det, men på den anden side synes jeg, det vil være et stort fremskridt, om man kan få den nuværende tingenes tilstand bragt til ophør, så vi kan alligevel gå med. Den sønderjyske præstegårdsjord må vel også være en messe værd.

Hans Hansen (Rørby): Da min gruppes ordfører, det ærede medlem hr. Evald Christensen, ikke kan være tilstede, skal jeg på hans vegne udtale, at vi tilslutter os de ændringsforslag, der er stillet. Jeg bedømmer det resultat, der er opnået, som en meget lempelig ordning, de forskellige parter kan være tjent med, en løsning af et spørgsmål, der har været aktuelt i Sønderjylland gennem mange år. Vi støtter altså de fremsatte ændringsforslag og vil ved lovforslagets tredje behandling stemme for det.

Jørgen Gram: Jeg må udtrykke min forbavselse over, at kirkeministeren nu søger i huj og hast at gennemtrumfe dette lovforslag. Sagen er jo den, at der er jord nok i Sønderjylland, og at den jord, der tilhører præstegårdene, i forvejen er bortforpagtet for en årrække, bortforpagtet således, at husmændene har det meste af jorden. Og når det er tilfældet, får man ikke ved lovforslagets gennemførelse en eneste hektar mere at disponere over.

Det er ganske kønt, at man skilter med, at det hele skal gennemføres på frivilligt grundlag, men der er rigtignok det at sige, at samtidig har kirkeministeren holdt flere taler, hvori han har sagt, at hvis det nu ikke kommer til en frivillig overenskomst,

skal man nok finde andre midler til at opnå det, man vil. Det minder noget om det gamle ordsprog: hvis du ikke vil være min broder, hugger jeg pandeskallen ind på dig! Sandheden er jo den, at man nu strækker fangarmene ud efter jorden og kun vil give 4 pct.s rente af grundværdien, der ligger langt under handelsværdien. Ifølge de nylig vedtagne jordlove betales der dog fra det offentliges side stort set handelsprisen for jorden, — hvorfor så ikke også her?

I modsætning til, hvad der gælder i det øvrige kongerige, har sognemenighederne i sønderjylland fuld ejendomsret over jorden. Dette er man gået ud fra helt siden genforeningen, og den ene af de sagkyndige, man har henvendt sig til for at få et responsum om hele ejendomsforholdet, professor Stig Juul, er gået ind for dette synspunkt, ligesom f. eks. den forhenværende kirkeminister, da sagen i sin tid var til behandling, slog fast, at de sønderjyske menigheder i modsætning til menighederne i det øvrige land har fuld ejendomsret over jorden.

Efter min mening burde lovforslaget kun have omfattet bestemmelser, der gik ud på at muliggøre en storstilet jordomlægning. Dette er aldrig forsøgt før. De allerfleste menighedsråd dernede har aldrig nogensinde stået overfor en henvendelse, om de ville gå med til en jordfordeling, og et sådant forsøg tror jeg ganske bestemt man er villig til, og det bør man også være. Jeg ønsker, at al den præstegårdsjord, som er egnet til tillægsparceller og til selvstændig bebyggelse, skal udnyttes som sådan. Alt det, der ikke er egnet dertil, falder jo udenfor interesseområdet. Jeg vil tilråde sognemenighederne at vise velvilje overfor forsøget på en jordfordeling, selvom menighederne derved vil komme til at eje spredte jordlodder, der måske ligger langt udenfor sognets grænser, og således at der ikke er bekvem adgang til denne jord — lad gå med det. Jordlovsudvalget har jo masser af jord at tilbyde af, og hvis den hele ordning lykkes, er spørgsmålet løst. Sognemenighederne beholder ejendomsretten til jorden, de beholder retten til fri udnyttelse af de jordlodder, de får, og videre behøvede man ikke at gå.

Som lovforslaget nu er udformet, vil dets gennemførelse føre til, at man berøver Sønderjylland, for øjeblikket i hvert fald, mellem 300 000 og 400 000 kr. årlig, nemlig i form af større kirkeskat. Vi må huske på, at når dette føjes til det tab, man før har haft, på 6—8 mill. guldmark, får man hos os en stilling, der ikke er på linie med det øvrige lands. Vi fra sønderjysk side ønsker